

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת וילך

תורת

רחמנא ליבא בעי:

דברים פרק ל (ו) וְכָל יְהוֹק אֱלֹהֶיךָ אֶת־לִבְּךָ וְאֶת־לִבְּךָ וְרַעְיָה לְאֵהָבָה אֶת־יְהוֹק אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ
וּבְכָל־נַפְשְׁךָ לְמַעַן זִיּוּהָ: (ז) וְנָתַן יְהוֹק אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל־הָאֱלֹת הָאֱלֹהִים עַל־אֲבִיךָ וְעַל־שְׂנְאֶיךָ אֲשֶׁר
רָדְפוּךָ: (ט) וְהוֹתִירָךְ יְהוֹק אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדְךָ בְּפָרִי בִטָּנְךָ וּבְפָרִי בְהֶמְתָּךְ וּבְפָרִי אֲדָמָתְךָ
לְטִבָּה כִּי יֵשׁוּב יְהוֹק לְשׁוֹשׁ עֲלֶיךָ לְטוֹב כְּאֲשֶׁר־שָׁשׂ עַל־אֲבִתֶּיךָ: (יא) כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי
מִצְוֶה הַיּוֹם לֹא נִפְלְאת הִיא מִמֶּךָ וְלֹא רְוּזָה הִיא: (יב) לֹא בְשָׂמִים הִיא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְׂמִימָה
וְיִקְוָה לָנוּ וַיִּשְׁמַעֲנוּ אֹתָהּ וַנַּעֲשֶׂנָּה: (יג) וְלֹא מִעֲבָר לִים הִיא לֵאמֹר מִי יַעֲבָר לָנוּ אֶל עֵבֶר הַיָּם וְיִקְוָה
לָנוּ וַיִּשְׁמַעֲנוּ אֹתָהּ וַנַּעֲשֶׂנָּה: (יד) כִּי קָרוֹב אֲלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד בְּפִיךָ וּבְלִבְּךָ לַעֲשׂוֹתָ:

שאלות

א { יש להבין מה כוונת התורה במה שאומרת שקיום התורה והמצוות אינם בשמים ולא מעבר לים אלא הדבר קרוב
בפיך ובלבבך, כיצד הדבר נעשה קל בגלל שתלוי בפיו ובלבבו הרי כל הנידון שיש לאדם יצר של תשוקות ותאוות
שמונעות ממנו את קיומם ובמה איפה הנחמה שאינם בשמים ומעבר לים סוף סוף הדבר מאוד קשה?
ב { זאת ועוד מהו הנמשל והמכוון לא בשמים ולא מעבר לים וכי יעלה על דעת שהתורה תצווה את האדם דבר שאין
ביכולתו לעשות ואם כן נראה שזה אך למותר להמשיל בלשון זו?

תפילות העם:

נקדים ונאמר כאשר נתבונן במתחולל בעם בדרך כלל לצערנו כאשר האדם תפלל ליבו בל עימו כי ראשו ורובו טרוד בכל
ענייניו הסובבים אותו ובקושי יודע מה מוציא בפיו אין מה לומר על כוונה, ובפרט בימנו דור התקשורת והמדיה שהאדם
נרדף בכל מקום שהוא ומשועבד לקופסה השחורה אשר בכל רגע מצלצל או למטיבי דעת ומשתיקים המכשיר על כל
פנים רוטט ותיכף ומיד חייב להסתכל מה נמסר לו עד שלצערנו פעמים שראיתי אפילו בתפילות שמונה עשרה לא יכולים
להתאפק כאילו מדובר בפיקוח נפש ולא נדבר על קריאת שמע וברכת המזון ועוד יותר בשאר התפילה או השיעור [אגב
העצה הטובה ביותר שלא יחזיק המכשיר בתפילה לפחות שבזמן התפילה לא שייך להתקשר אליו כמו שהיה כאשר
הטלפון היה קווי ובוזה יהיה לו ישוב הדעת, אלא אם כן יש לו איזה מצב שעלול להיות פיקוח נפש כגון אשתו צריכה
ללדת וכדומה] כך שאמנם גופו כאן אך ראשו בשמים, ולכך התורה מלמדת אותנו שאין ערך למעשיו כל שליבו בל עימו
כי רחמנא ליבא בעי כאשר נבאר.

ביאור המהרש"א והתורה תמימה אימתי קרוב אליך - בזמן שבפיך ובלבבך לעשותו:

ונקדים דברי חז"ל במסכת עירובין דף נד ע"א רבי יצחק אמר מהכא: כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו.
אימתי קרוב אליך - בזמן שבפיך ובלבבך לעשותו ע"כ. וצריך ביאור בכוונת חז"ל אימתי קרוב אליך - בזמן שבפיך
ובלבבך לעשותו. וכתב לבאר המהרש"א שם, אימתי קרוב כו' בזמן שבפיך ובלבבך וגו' ר"ל בזמן שערוכה בפיך הרי
הדבר קרוב אליך להיות שמור בלבבך לעשותו ואם לאו הרי תשכח מלבבך ולא תבא לידי עשייה וק"ל: עוד ביאר התורה
תמימה הערות דברים פרק ל הערה טז. נראה דר"ל לא מי שלומד את התורה רק לתכלית ידיעתה אבל לא כדי לקיימה,
כי באופן כזה שאינו מקיים המצוות בפועל אין העניינים נקלטים ברעיון היטב וממילא אינם קרובים לו: ולדבריו ביאור
כוונתם שרק הלומד להלכה על מנת לעשות ולא ללמוד לשם ידיעת התורה בלבד.

אין הקב"ה בא בטרוניא על בריותיו:

עוד נראה לענ"ד ליישב העניין כי הקב"ה אומר לכל אדם ואדם לא בשמים היא המכוון בזה שלא יטעה האדם שרק מי
שהוא רוחני ושמימי ומנותק מחיי עוה"ז נחשב עושה רצון השי"ת, ולא מעבר לים היא המכוון בזה שלא רק מי שגולה
ונווד ומתייסר הוא שמקיים את התורה והמצוות, אלא כי קרוב הדבר בפיך ובלבבך, המכוון שהקב"ה אינו בא בטרוניא
על בריותיו אלא כל אחד ואחד לפי יכולתו לפי פיו ולבבו האישי ולא לפי דרגות של אחרים, ובאו חז"ל לבאר מתי
הדבר קרוב אליך בתנאי שיהיו פיו וליבו שוים, וכ"כ רבינו בחיי דברים פרשת נצבים פרק ל פסוק יד בפיך ובלבבך,
שתסכים במחשבתך ותגמור בלבך ותתודה בפיך. דהיינו שפיו וליבו יהיו שוים ולא אחד בפה ואחד בלב עכ"ל. נמצא
שהתורה מדברת לכל אדם לפי יכולתו וכישוריו הדבר קרוב כאשר יעשה את אשר ביכולתו כי הבא להיטהר מסייעין
בידו ובוזה עושה רצון השי"ת כי שמואל בדורו כמשה ואהרן ובלבד שפיו וליבו שוים. וכ"כ הרמב"ן דברים פרשת
נצבים פרק ל פסוק ו. ומל' אלהיך את לבבך - זהו שאמרו (שבת קד א) הבא לטהר מסייעין אותו, מבטיחך שתשוב
אליו בכל לבבך והוא יעזור אותך. וכבר ידועה ומפורסמת אימרתו של הרב זושא שלעתיד לבא כאשר יעלה לשמים אינו
מפחד שישאלו אותו למה לא נהיה כמשה רבנו ולא רבי שמון בר יוחאי ולא כמו הרמב"ם ולא כמרן הבית יוסף אלא
הוא מפחד שישאלו אותו למה זושא לא נהיית זושא כמו שצריך להיות לפי היכולת של זושא. היות והקב"ה אינו בא
בטרוניא ולא בתביעה לאדם מעבר ליכולתו ובפרט בדורנו דור המדיה והטכנולוגיה שיש בהן פיתוי ובקלות יכול

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

להיחשף לכל הזוהמה ונמשך אחרי יצרו ברור שאין תביעה על האדם כמו בדורות שעברו וממילא כל מעשה טוב בימינו דרגתו גבוהה עשרת מונים מהעבר ושכרו גדול מאוד.

ימי אלול:

ובפרט ימי חודש אלול חודש הסליחות והרחמים כאשר נרמז הדבר בפרשתנו כמ"ש המפרשים בפסוק א'ת ל'בבך ו'את ל'בבך זרעך. ר"ת אלול. שלב כל אדם הומה ומתרגש מחמת ימי הדין הממששים ובאים ברור שכל אחד יש לו שעת כושר להשתדל לפי היכולות שלו ולא ינסה ליפול בידי רשת היצר שמנסה להחדיר בלב האדם מחשבו גדולות ונעלות עד שהוא מבין שאינו מסוגל לעמוד בקבלות כאלה ונופל לגמרי אלא צריך להשתדל ולו בקבלה ומנהג קטן לשפר את מעשיו וכך יהיה הולך ומוסיף. וכמ"ש בעל הטורים דברים פרשת נצבים פרק ל פסוק ו (ו) את לבבך ואת לבב. ר"ת אלול. לכך נהגו להשכים ולהתפלל סליחות מאלול ואילך. וכן לולא האמנתי לראות בטוב ה' (תהלים כז יג) לולא אותיות אלול שמאלול ואילך חרדתי נגד ה':

הרגל האדם בתפילתו ככפרי שוטה:

אולם הרבה בני אדם רצים בתפילתם ואינם מרגישים מה מוציאים מפיהם ובעלי מוסר המשילו הדבר לכפרי שהשתדל עם בת עיר והשדכן הסביר לו שבעיר נוהגים נמוסין והכל מלווה בתגובת נמוסין כגון בבוקר אומרים בוקר טוב, ובלילה לילה טוב, ובאוכל בתיאבון או לשובע, וביום שלום עליכם איך אתם מרגישים, וכשאינו מרגיש כ"כ טוב מאחלים לו תהיה בריא, או כשמתעטש אומרים לבריאות, וכן על זה הדרך, כמובן שהאזין אותו כפרי להדרכת השדכן אך כל כך הרבה דברים ביחד לזכור את סדר הדברים לא הצליח לקלוט, ולכן כאשר הגיע לעיר ברגע שפגש את מחותניו פתח פיו כמ"ש ויפתח את פי האתון והתחיל לומר הכל ביחד בוקר טוב לילה טוב לבריאות תהיה בריא בתיאבון וכך כל מה שזכר, לא ידעו האם לצחוק או לבכות לאיזה חתן טיפש השתדכו. הנמשל כך אנו בתפילתנו אומרים הוידיזי במהירות וכן אבינו מלכנו הכל במהירות כאותו כפרי שוטה מבלי להבחין בדברנו מבלי שיהיו הדברים בלשון תחינה, ובדאי כאשר האדם בתפילה בסגנון זה שאין תפילתו מתקבלת. וק"ו בעשרת ימי תשובה אשר ידוע בשם הארז"ל שהקב"ה נתן שבעה ימים בין ר"ה ליוה"כ בכדי לאפשר לתקן את כל ימות השבוע של משך השנה ובכל תפילה מתקן כל מה שפגם בתפילות של אותו יום וכן בכל יום יתבונן במה נכשל ויתקן, אך ברור שדווקא כאשר מכוון וחושב אשר עושה יחשב לתיקון מעשיו.

מעלת תקיעות השופר שפיו וליבו שוים:

ונקדים כמה שאלות בענייני שופר א' יש להבין מה מעלת תקיעת השופר אשר גורמת לבלבל השטן ולהקים כביכול את הקב"ה מכסא דין לכסא רחמים, וכי מעשה התקיעה כ"כ מסוגל ומה מעלתו? ב' זאת ועוד שהנביא אומר היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו, אדרבא צריכים לשמוח מפני סגולת השופר ומדוע יחרדו?
אולם עיקר תכלית תקיעת השופר וסגולתו אינה עצם התקיעה בלבד אלא התוצאה אצל האדם וזוהי כוונת הנביא שכאשר שומע אדם תקיעת שופר הרי זה דבר שמחייב חשבון נפש אצל האדם להתבונן במעשיו ולעשות חשבון נפש ליום הדין וכאשר האדם מעורר ליבו לתשובה וחרד מדבר השם ופיו וליבו שוים, זה עצמו הסגולה של השופר להקים כביכול את הקב"ה מכסא דין לכסא רחמים ולא סתם מעשה התקיעה וכאשר נרמז בפרשה ובשמו של השופר. **וראיתי בספר דרשות הבא"ח** שעניין בפיך ובלבבך יש בו רמז על השופר, דהנה שופר בגמטרי' תקפ"ו, וכן תיבת פה ולב במילואן כזה פ"ה-הי"י-למ"ד-בי"ת בס"ה תקפ"ו, והדבר מרמז ללמדנו שעיקר קריאת השופר לשפר מעשיו של האדם היינו שיהיו פיו וליבו שוים, אבל כאשר ח"ו האדם בפיו מדבר אחרת ובלבו חושב אחרת עליו אמר **הנביא ישעיהו פרק כט (יג) וְיִאמְרוּ אֲדֹנָי יְהוִה כִּי נִגַּשׁ הָעָם הַזֶּה וּבִשְׁפָתָיו כְּבֹדִי וְלִבּוֹ רַחֵק מִמֶּנִּי וְתִהְיֶה יְרֵאָתָם אֵתִי מִצֵּת אֲנִישִׁים מְלַמְּדָה:**

כל בקשתינו למענך אלוקים חיים:

וכאשר נתבונן האדם עומד בתפלה לפני בורא העולם בבקשות למלאות כל צרכיו כיצד יכול לבקש ובאיזו זכות יכול לעמוד לפני בורא עולם ולבקש כתבנו בספר חיים ופרנסה ובריאות וכו'. **וראיתי בספר אוצר התפילות** שכל עיקר הבקשות הן תלויות "בלמענך אלוקים חיים", זאת אומרת שכל מה שמבקש האדם הוא לצורך עובדת הי"ת ולא להנאותו, אולם השאלה עד כמה האדם שלם בליבו עם פיו שהכל יהיה למענו יתברך, היות ואנו רואים כמה האדם משעבד את עצמו לעבודת הי"ת לקיום התורה ומצוות, הרי בדרך כלל מקדים צרכיו לצרכי הבורא יתברך ובראשונה חושב כיצד להסדיר ענייניו ורק אח"כ בנותר חושב על הבורא יתברך, ואילו האדם היה חיי בהרגשה שחיי תלויים מנגד ומותנים שניתן לו לצרכי הבורא בודאי היה מתנהג אחרת.

מעשה המלמדנו על פיו וליבו שוים:

וכמעשה שהיה בזמן האדמו"ר רבי שלום מבלז זצ"ל אשר היה איזה חייט מחסידי בעלז ותחלת דרכו הייתה בצדקות בכל יום מתפלל ולומד כל התהילים ואח"כ היה כולך לעבודתו וב"ה התפרנס בשפע, והנה פעם אחת התפתח ויכוח עד ריב עם אחד מקציני הגויים ועי"ז הפסיק אותו קצין לקנות ממנו, ואותו חייט היות והיה בור ועם הארץ החליט מאחר והקב"ה הענישו והפסיק אותו קצין לקנות ממנו החליט גם הוא להעניש את הקב"ה עי"ז שיפחית מזמור תהילים מהרגלו, ואחר זמן הפסיק עוד איזה מפקד לקנות ושוב הפחית מהתהילים וכך היה הולך ופוחת עד שהפסיקו כליל הלוקחות והוא החליט להפסיק לגמרי לא תהילים ולא תפילה, עד שהגיע למצב שהחליט אפילו לחלל שבת, ובנתיים כבר סגר החנות כיון שאין כלל קונים ואין לו יותר מה לעשות ולא היה לו מה לאכול, ואותו היום היה מוצש"ק יום הראשון של הסליחות וביום זה מנהגו של האדמו"ר להיות ש"ץ, ובאותו ערב כשעה קודם זמן הסליחות קרא לשמשו אלימלך ובקשו להכין העגלה לנסיעה ומיד עלו ונסעו עד שהגיעו לבית החייט, עמדו בחוץ ליד החלון והסתכלו על החייט

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

שהיה יושב בעצבות גדולה ולפתע פתאום קם פתח הארון והוציא בקבוק יי"ש והביא שתי כוסיות ומזג לשתי הכוסיות, והרים כוסית ואומר לחיים ושותה ושוב ממלמל ושותה גם כוסית השניה כאילו מיועד לשני בני"א וכך חזר על המעשה כמה פעמים, וכאן אמר האדמו"ר מספיק ראינו נחזור לביהמ"ד וחזרו להם ולא הבין השמש מדוע כל הדבר הזה הרי החייט הזה בור וע"ה גדול ואף זה זמן רב שלא בא להתפלל ומדוע הוצרך לראותו כיצד משתכר. והנה חזרו לבית המדרש והתכונן האדמו"ר לסליחות ולפתע הופיע אות חייט בביהמ"ד כולו אדום מרוב יי"ש, ותיכף יצא האדמו"ר מחדרו והתחיל הסליחות בהתלהבות גדולה, השמש התבונן בחייט כיצד אומר הסליחות בהתלהבות, אחרי הסליחות נגד השמש לחייט ושאלו מה קרא היום וגם מדוע האדמו"ר בא לראותו ומה עשה, והתחיל החייט לספר את כל אשר עבר עליו עד שהפסיק לגמרי התפילות אולם באותו ערב התעוררו בו רשפי התשובה והחליט לתקן עצמו והתחרט על מעשיו שלא התנהג טוב ועשה ברוגז עם הקב"ה. והיות ויודע שפעם עשה שלום ע"י שתית כוסיות לחיים, כך עשה עם הקב"ה ולכן הרים כוסית ושתי לחיים אך היות והקב"ה לא יכול לשתות לכן שתה במקומו גם הכוסית השניה וכך חזר על הדבר כמה פעמים עד שהרגיש שיש שלום ולכן באל לסליחות, הלך אח"כ השמש ר' אלימלך לרבי ושאלו מדוע הלך לראות את החייט השיכור וסיפר לו את הסיפור שהחייט סיפר לו, והשיבו הרבי תדע לך שבאותו זמן ראה ברוח הקודש שכל פמליא של מעלה ירדו לראות איך אדם בתום לב משלים עם בוראו וחוזר בתשובה וכיצד הוא לא ילך לראות דבר נפלא כזה.

מוסר השכל:

הראת לדעת שהתורה מלמדת אותנו כי קרוב הדבר בפיך ובלבבך לעשותו מאחר ואין תביעה מהאדם להידמות למלאך או צדיקי הדור כמו שמים ולא מעבר הים אינו צריך להתיישר מעל יכולתו כי דרכיה דרכי נועם וכל אחד נתבע רק לפי יכולתו להשתדל לחזור בתשובה בתנאי שיהיה בלב שלם ופיו וליבו שוים וכך תהיה תפילתו עם מחשבה מה מוציא בפיו באופן שיזדהה ליבו עם דבריו ותהיה תפילתו מעומק הלב לפני בורא עולם ובוה יכול לזכות שיתקבלו ברחמים וברצון תפילותיו ותקיעותיו שזה כל המסר של התקיעות בזה שמפנים הדברים לליבו ואפילו בדבר קטן כאשר סיפרנו אפילו מעשה פשוט בתום לב ושלמות לפי השגתו ודרגתו כמה גדול הוא שהקב"ה מזמין כל פמליא של מעלה לראות, והבא להיטהר מסייעים בידו, ק"ו כאשר אדם יתפלל בתום לב ופיו וליבו שוים וחושב ומכוון אשר מתפלל בודאי שהקב"ה ישמע תפילתו ברחמים וברצון ונכתב ונחתם לחיים טובים ולשלום אכ"י"ר.

בידידות ואהבה
הצב"י מרדכי מלכא ס"ט